
PENICILLAMINE CAPSULE

1 Werking en toepassingen

Wat doet dit medicijn en waarbij wordt het gebruikt?

Artsen schrijven penicillamine voor bij **nierstenen** en bij **de leverziekte ziekte van Wilson**.

Nierstenen

Oorzaak

Wanneer bepaalde stoffen in de urine niet volledig oplossen, kunnen ze neerslaan.

Verschijnselen

Deze neerslag kan aangroeien tot `stenen` en dan de binnenkant van de blaas en urinewegen irriteren.

Het geeft een pijnaanval als de niersteen in de urineleider terecht komt. Zo`n aanval van pijn heet een niersteenkolk. De pijn is vaak zo hevig dat u ook misselijkheid bent en moet braken.

Behandeling

Meestal komt een niersteen binnen enkele dagen in de blaas terecht, waarna u de steen uitplast. De behandeling is er voornamelijk op gericht aangroei van nieuwe nierstenen te voorkomen. Het belangrijkste hierin is om per dag minimaal twee liter urine te produceren, dus minstens twee liter vocht te drinken.

De arts tracht soms met medicijnen de aangroei van nieuwe nierstenen te voorkomen. Het is afhankelijk van de samenstelling van de nierstenen welke medicijnen daarvoor geschikt zijn. Bestaat de niersteen voor een deel uit het aminozuur cystine (een afbraakproduct van eiwitten), dan kan penicillamine effect hebben.

Effect

Penicillamine verbetert de oplosbaarheid van cystine. Hierdoor zullen nierstenen met cystine minder snel ontstaan. Het duurt enkele weken tot maanden voor het volledige effect van dit middel is bereikt.

Ernstige leverziekte

Penicillamine wordt gebruikt bij de ziekte van Wilson. Bij deze erfelijke aandoening stapelt zich te veel koper in het lichaam op. Dit leidt tot verschillende verschijnselen, zoals trillen, spraakstoornissen en levercirrose.

Werking

Penicillamine bindt met het koper. De nieren scheiden deze verbinding vervolgens via de urine uit.

Effect

Het kan drie maanden duren voor verbetering merkbaar is.

2 Bijwerkingen

Behalve het gewenste effect geeft dit middel ook bijwerkingen. Uw bloed en urine worden daarom om de paar weken gecontroleerd.

Aarzel niet uw arts te raadplegen als u een van onderstaande bijwerkingen opmerkt of als u andere verschijnselen ervaart, waarvan u vermoedt dat ze door penicillamine komen.

Patiënten die bij het gebruik van goudzouten ernstige bijwerkingen hebben gekregen, hebben ook een hoger risico op ernstige bijwerkingen van penicillamine. In een enkel geval treedt bij de ziekte van Wilson aanvankelijk een verergering van verschijnselen op.

De belangrijkste bijwerkingen zijn de volgende.

Regelmatig (bij meer dan 30 op de 100 mensen)

- **Huiduitslag**, galbulten en jeuk door allergie voor penicillamine. Stop dan met het gebruik en raadpleeg uw arts. Als u ooit op een penicilline-antibioticum allergisch reageerde, heeft u grote kans dat u ook een allergie heeft voor penicillamine. Treedt de huiduitslag op net nadat u voor het eerst dit middel bent gaan gebruiken, dan is het vaak mogelijk opnieuw met penicillamine te beginnen, maar dan in een lagere dosering. Treedt er huiduitslag pas na

enkele maanden op en is er ook sprake van hevige jeuk, gewrichtspijn, gezwollen lymfeklieren en koorts, dan is het meestal niet mogelijk opnieuw met dit middel te starten. Deze vorm van huiduitslag komt veel minder vaak voor.

Soms (bij 10 tot 30 op de 100 mensen)

- **Maagdarmklachten** (misselijkheid, braken, buikpijn, minder eetlust en soms diarree).
- **Nieraandoeningen.** Mensen met een **verminderde nierwerking** mogen dit middel vaak niet gebruiken. Raadpleeg uw arts. Van iedereen wordt de nierwerking regelmatig gecontroleerd, zodat tijdig met het middel gestopt kan worden. Raadpleeg uw arts ook al u bloederige of troebele urine krijgt.
- **Ontstekingen en zweertjes in de mond.** Een pijnlijke mond en kloofjes in de mondhoeken. Als u er te veel last van krijgt, moet u uw arts raadplegen. Wees voorzichtig met tandenpoetsen, flossen of tandenstokers. Vraag uw tandarts om advies hoe u uw gebit het beste kunt onderhouden. Meld uw tandarts altijd dat u dit middel gebruikt, zodat deze met uw arts kan overleggen.
- **Verlies van smaak.** Dit kan drie maanden of langer aanhouden, maar gaat over, ook als u doorgaat met de behandeling.
- **Koorts.** Dit treedt meestal binnen drie weken na begin van de behandeling op.
- **Gewichtstoename.**

Zelden (bij 1 tot 10 op de 100 mensen)

- **Afwijkingen in het bloed.** Deze kunnen na enkele weken tot maanden ontstaan. Het bloed wordt daarom elke maand gecontroleerd. Als u keelpijn, koorts en blaren in de mond krijgt of als u snel blauwe plekken krijgt, waarschuw dan uw arts. Dit kan een aanwijzing zijn voor een mogelijke bloedafwijking.
- **Benauwdheid** en kortademigheid. Raadpleeg uw arts als u hier last van krijgt.
- Beschadigingen en bloedingen van de **huid**, door een verhoogde broosheid van de huid vooral op plaatsen die aan druk blootstaan.
- **Gerimpelde huid.**
- **Extreme spierzwakte.** Dit verschijnsel kan komen door de spierziekte **myasthenia gravis** en merkt u in eerste instantie aan voortdurend dichtvallende oogleden. Gebruik dit middel niet als u hier last van heeft. De spierzwakte kan ook komen door ontstoken spieren. Dit merkt u ook aan gezwollen, pijnlijke gewrichten en rode vlekken.

Zeer zelden (bij minder dan 1 op de 100 mensen)

- **Ernstige huidaandoeningen**, te merken aan rode vlekken of blaren. Merkt u een van deze verschijnselen, raadpleeg dan meteen uw arts.
- **Bloedarmoede** door een tekort aan ijzer. Als het optreedt, is het meestal (maar dan nog zeer zelden) bij kinderen of vrouwen in de vruchtbare leeftijd.
- **Verminderde leverwerking.** Uw arts zal uw leverwerking regelmatig controleren.
- **Ontsteking van de alvleesklier** (pancreatitis), dit is de herkennen aan een hevige buikpijn. Raadpleeg uw arts.

Raadpleeg uw arts als u te veel last heeft van één van de bovengenoemde bijwerkingen of als u andere bijwerkingen ervaart waar u zich zorgen over maakt.

Heeft u last van een bijwerking? Laat uw arts dit melden aan het bijwerkingencentrum lareb (www.lareb.nl). Hier worden alle meldingen over bijwerkingen van medicijnen in Nederland verzameld. Laat uw arts dit tevens doorgeven aan Brocacef Ziekenhuisfarmacie (e-mail: farmacovigilantie@b-zf.nl)

3 Hoe, wanneer en hoe lang?

Hoe moet ik dit medicijn gebruiken?

Kijk voor de juiste dosering altijd op het etiket van de apotheek of in de bijsluiter.

Hoe?

Capsules: heel doorslikken met een half glas water.

Bij nierstenen veel drinken tijdens de behandeling (2 tot 3 liter vocht per dag).

Wanneer?

Neem dit middel in op een lege maag. Dat is tot 1 uur voor het eten en vanaf 2 uur na het eten. Door voedsel wordt het namelijk minder goed opgenomen.

Hoe lang?**Ziekte van Wilson**

De behandeling is meestal levenslang. Het kan 3 maanden duren voor de eerste verbetering merkbaar is.

4 Dosis vergeten?

Wat moet ik doen als ik een dosis ben vergeten?

- Als u dit middel **één keer per dag** gebruikt: duurt het nog meer dan acht uur voor u de volgende dosis normaal inneemt? Neem de vergeten dosis dan alsnog in. Duurt het nog minder dan acht uur? Sla de vergeten dosis dan over.
- Als u dit middel **twee keer per dag** gebruikt: duurt het nog meer dan vier uur voor u de volgende dosis normaal inneemt? Neem de vergeten dosis dan alsnog in. Duurt het nog minder dan vier uur? Sla de vergeten dosis dan over.
- Als u dit middel **drie keer per dag** gebruikt: duurt het nog meer dan twee uur voor u de volgende dosis normaal inneemt? Neem de vergeten dosis dan alsnog in. Duurt het nog minder dan acht uur? Sla de vergeten dosis dan over.
- Als u dit middel **vier keer per dag** gebruikt: duurt het nog meer dan een uur voor u de volgende dosis normaal inneemt? Neem de vergeten dosis dan alsnog in.

5 Autorijden, alcohol, voeding

Als ik dit medicijn gebruik, mag ik dan...**autorijden en alcohol drinken?**

Bij dit middel zijn hiervoor geen beperkingen.

alles eten?

Uw arts kan u een dieet aanraden om een tekort aan vitamine B6 (pyridoxine) te voorkomen. Ook zijn er tabletten met pyridoxine beschikbaar.

- **Nierstenen:** uw arts kan bovendien een dieet adviseren om de aangroei van nierstenen te voorkomen.
- **Ziekte van Wilson:** uw arts zal u een dieet met weinig koper adviseren.

6 Mag ik penicillamine gebruiken met andere medicijnen?

Heeft dit medicijn een wisselwerking met andere medicijnen?

De medicijnen waarmee de belangrijkste wisselwerkingen optreden, zijn de volgende:

- **Zuurbindende maagmiddelen** verminderen de opname van penicillamine, waardoor het minder goed zal werken. Er zijn veel zuurbindende maagmiddelen op de markt. Ze bevatten magnesium- of aluminiumzouten. Raadpleeg uw arts als u een dergelijk middel gebruikt. Mogelijk kan uw arts u een ander maagmiddel voorschrijven. Gaat u de zuurbinder toch gebruiken, zorg er dan voor dat zich geen zuurbinder samen met penicillamine in uw maag bevindt. Dat kan door penicillamine in te nemen tot 2 uur VOOR de zuurbinder. Vraag uw apotheek om een innameschema.
- **Maagzuurbinders.** Dit zijn meestal zonder recept verkrijgbare middelen, met bijvoorbeeld algeldraat, calciumcarbonaat of magnesiumhydroxide als werkzame stof. Deze medicijnen verminderen de opname van penicillamine in het lichaam. Overleg hierover met uw arts.

Mogelijk is een ander medicijn geschikter voor u. U kunt ook penicillamine minimaal **twee uur voor** de maagzuurbinder of **vier uur na** de maagzuurbinder nemen.

- Het **medicijn tegen hiv/aids** didanosine-drank (dit bevat, behalve didanosine, ook een maagzuurbinder). Neem penicillamine minimaal **twee uur voor** de didanosine-drank of **vier uur na** de didanosine-drank. Didanosine capsules bevatten geen maagzuurbinder en hebben deze wisselwerking dus niet.
- **Medicijnen met ijzer**. Dit zijn medicijnen die een van de volgende bestanddelen bevatten: ferrosulfaat, ferrofumaraat, ferrogluconaat, ferrochloride, ferrioxidesaccharaat. Zorg er dan voor dat zich geen ijzer samen met penicillamine in uw maag bevindt. Dat kan door penicillamine in te nemen tot 2 uur **VOOR** ijzer. Vraag uw apotheek om een innameschema. Een ijzerbevattend medicijn met gereguleerde afgifte mag u helemaal niet samen met penicillamine gebruiken. De gereguleerde afgifte is te herkennen aan 'MGA' of 'retard'. Overleg met uw arts of een ijzerpreparaat **ZONDER** gereguleerde afgifte voor u mogelijk is.
- **Digoxine**, een middel tegen hartritmestoornissen. Wanneer u al digoxine gebruikt en u start met penicillamine, dan kan de hoeveelheid digoxine in uw bloed minder worden. Als u weer stopt met het gebruik van penicillamine, dan stijgt de hoeveelheid digoxine in het bloed weer. Vermeld daarom altijd aan uw arts als u digoxine gebruikt en met het gebruik van penicillamine gaat beginnen of juist gaat stoppen. Uw arts zal dan de concentratie digoxine in uw bloed controleren.

Twijfelt u eraan of bovenstaande wisselwerking voor u van belang is? Neem dan contact op met uw apotheker of arts.

7 Zwangerschap en borstvoeding

Kan ik dit medicijn gebruiken als ik zwanger ben, wil worden of borstvoeding geef?

Zwangerschap

U mag dit middel **NIET** gebruiken tijdens de zwangerschap of als u binnenkort zwanger wilt worden. Dit middel kan schade toebrengen aan het ongeboren kind.

Als u dit middel gebruikt en u denkt erover zwanger te worden, overleg dan met uw arts of u een ander middel kunt gebruiken. Pas anticonceptieve maatregelen toe als u dit middel gebruikt.

Borstvoeding

Gebruik dit middel **NIET** als u borstvoeding geeft of stop de borstvoeding. Het is niet bekend of dit middel in de moedermelk komt. Als het in de moedermelk komt, kan het bijwerkingen bij het kind geven.

Wilt u borstvoeding geven, overleg dan met uw arts of apotheker. Mogelijk kan de arts u (tijdelijk) een ander middel voorschrijven, dat u wel veilig kunt gebruiken.

8 Wanneer niet gebruiken?

Wanneer mag ik dit medicijn niet gebruiken?

U mag dit middel niet gebruiken

- Wanneer bekend is dat u overgevoelig bent voor penicillamine of een van de hulpstoffen in de capsules. Vraag eventueel de exacte samenstelling van de capsules na in de apotheek.

Zie voor meer informatie ook de rubrieken 'Bijwerkingen' en 'Zwangerschap en borstvoeding'.

9 Stoppen

Nee, stop niet zomaar in één keer met het gebruik. De klachten kunnen dan heviger terugkomen. Raadpleeg uw arts als u wilt stoppen.

Overweeg het goed als u wilt stoppen. Als u stopt en daarna weer begint, heeft u namelijk meer kans op bijwerkingen.

Uw arts geeft u een afbouwschema als u gaat stoppen.

10 Samenstelling

Wat zit er in dit medicijn?

Penicillamine 125 mg bevatten per capsule 125 mg penicillamine. Verder bevatten de capsules microkristallijne cellulose.

11 Bewaren

Hoe moet ik dit medicijn bewaren?

Bewaar de capsules beneden 25 °C, niet in de koelkast of vriezer. Sluit de pot na gebruik goed af. Dit voorkomt dat de capsules vochtig worden.

Als u nog vragen heeft, kunt u terecht bij uw apotheker.

12 Overige informatie

Deze informatie is bedoeld om u op eenvoudige wijze globaal inzicht te verschaffen in de voorgeschreven medicatie. De tekst is niet bedoeld volledig te zijn en u kunt er geen rechten aan ontlenen.

Voor volledige informatie verwijzen wij u naar de bijsluitertekst of kunt u informatie inwinnen bij de ziekenhuisapotheek. Het is belangrijk om problemen bij gebruik van dit geneesmiddel te melden aan uw arts of verpleegkundige. Dit zal het verantwoord gebruik van dit middel bevorderen.

Voor meer vragen over dit geneesmiddel kunt u contact (laten) opnemen met de ziekenhuisapotheek. Telefoon: 0478-509245, e-mail: bereidingen@b-zf.nl